

Życiorys ks. prof. dr. hab. Jacka Urbana

Jacek Urban urodził się 12 sierpnia 1953 r. w Nisku, jako syn Feliksa i Anieli z domu Urban. Dzieciństwo i młodość spędził w rodzinnym Rudniku nad Sanem. Tu uczęszczał do szkoły podstawowej i do liceum ogólnokształcącego. W 1972 r. po maturze wstąpił do Seminarium Duchownego w Krakowie. Ukończył je święceniami w katedrze na Wawelu, których udzielił mu 15 maja 1978 r. ks. kardynał Karol Wojtyła i magisterium z teologii na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie na podstawie pracy pt. *Duszpasterstwo biskupa Jana Puzyny w diecezji krakowskiej 1895-1911*, którą napisał na seminarium ks. prof. dr. hab. Bolesława Kumora. W latach 1978-80 był wikariuszem w parafii Bielsko-Biała-Leszczyny.

W czerwcu 1980 r. ks. kardynał Franciszek Macharski skierował go na dalsze studia z historii Kościoła na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie. W 1982 r. na PWT ukończył studia licencjackie. Studia łączył z pracą w Kurii Metropolitalnej jako notariusz (1981-82).

W związku z powołaniem do życia Papieskiej Akademii Teologicznej z osobnym Wydziałem Historii Kościoła, w roku 1982 podjął studia na Wydziale Historii Kościoła PAT. Ukończył je w 1986 r. Równocześnie w latach 1982-89 był sekretarzem Wydziału Historii Kościoła PAT i duszpasterzem akademickim. W latach 1986-1996 był asystentem na WHK PAT, a w latach 1986-93 wikariuszem-podkustoszonym parafii katedralnej na Wawelu. Krótco pełnił obowiązki katechety, najpierw w VI Gimnazjum w Krakowie (1990-91) i zastępczo w Technikum Budowlanym w Krakowie (1991-92).

Dnia 16 grudnia 1996 r. na Wydziale Historii Kościoła PAT uzyskał doktorat z nauk humanistycznych na podstawie pracy *Krakowska Kapituła Katedralna w latach 1795-1945* napisanej pod kierunkiem ks. prof. Bolesława Kumora. Na początku 1997 r. został adiunktem na Wydziale Historii Kościoła PAT. W latach 1997-2004 był kustoszem Archiwum Kapitulnego na Wawelu. W latach 1998-2003 był członkiem Rady Kapłańskiej Archidiecezji Krakowskiej, a w latach 1998-2000 członkiem Senatu PAT, jako przedstawiciel młodszych pracowników naukowych.

Habilitował się 25 kwietnia 2001 r. na Wydziale Historii Kościoła PAT na podstawie dorobku naukowego i pracy *Katedra na Wawelu 1795-1918*. W styczniu 2002 r. ks. kard. F. Macharski mianował go cenzorem kościelnym. W latach 2003-2006 był kierownikiem katedry historii Kościoła XIX wieku na Wydziale Historii Kościoła PAT, a w latach 2003-2010 redaktorem naczelnym wydziałowego czasopisma naukowego „Folia Historica Cracoviensia”. Był członkiem Senackiej Podkomisji Wydawniczej (2004-2010) i członkiem Senackiej Podkomisji Bibliotecznej PAT (1998-2020). W czerwcu 2004 r. otrzymał nominację na prof. PAT. W latach 2004-2006 był dyrektorem Instytutu Jana Pawła II w Krakowie. Był członkiem Komisji Episkopatu Polski d/s Lustracji (2006-2007). Od 1 września 2007 r. jest dyrektorem Archiwum Kapitulnego na Wawelu, a od 25 marca 2009 r. kanonikiem Kapituły Katedralnej na Wawelu. 1 grudnia 2009 r. Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów Naukowych pozytywnie oceniła jego dorobek do profesury. a 1 kwietnia 2010 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych. Od 1 października 2010 r. jest także dyrektorem Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie.

Jest członkiem kilku towarzystw naukowych: Wydziału Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa (od 2006), Polskiego Towarzystwa Teologicznego (od 2008), Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (od 2009) i Komitetu Kopca Tadeusza Kościuszki. Jest także delegatem Metropolity Krakowskiego do Kapituły Medalu „Zasłużony dla Województwa Małopolskiego” – Palatinatus Poloniae Minoris Meriti (od 2010). W latach 2010-2020 był konsultorem Komisji Nauki Wiary (Sekcja Nauk Humanistycznych) Konferencji Episkopatu Polski, a od 2020 jest konsultorem Rady Naukowej KEP. Od

roku 2012 jest kapelanem Sodalicji św. Jadwigi Królowej. W maju 2016 r. został wybrany dziekanem Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII, a w czerwcu 2019 r. Kapituła katedralna na Wawelu wybrała go swoim dziekanem. W miarę możliwości zajmuje się duszpasterstwem, m. in. 6 września 2019 r. wygłosił kazanie w kościele św. Piotra i Pawła w Krakowie w trakcie symbolicznego pogrzebu Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego i Henryka Zygalskiego (tych, którzy złamali kod Enigmy) w Panteonie Narodowym. W maju 2020 r. zrezygnował z kierownictwa katedry historii XIX i XX w. Kilka dni później Rada Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII wybrała go na drugą kadencję dziekańską. Autor książek¹, broszur² i ponad 190 artykułów. Brał udział w procesie kanonizacyjnym św. Jana Pawła II, bł. Bernardyny Jabłońskiej, sług Bożych bp. Jana Pietraszki, ks. Józefa Kurzei proboszcza z Mistrzejowic, ks. Michała Rapacza proboszcza z Płok w oraz Emilii i Karola Wojtyłów.

Redaktor naczelny czasopisma naukowego „Folia Historica Cracoviensia” (2003-2010), założyciel i redaktor serii „Biblioteka kapitulna na Wawelu” (2008-), redaktor w zespole do wydania Jan Paweł II, Dzieła zebrane, wyd. „M”, (2004-), członek zespołu wydania dzieł filozoficznych i teologicznych Karola Wojtyły. Autor ponad 200 publikacji, wypromował 13 doktorów, 71 magistrów i kilkudziesięciu licencjatów.

Odznaczenia państwowe - Srebrny Krzyż Zasługi (2007), Złoty Krzyż Zasługi (2021).

Odznaczenia kościelne – kapelan honorowy Ojca św. (2010), srebrny medal Jana Pawła II za zasługi dla Archidiecezji Krakowskiej (2016).

¹ Kanonie akademickie Krakowskiej Kapituły Katedralnej (1795-1945), Kraków 1997; Grób-relikwiarz św. Jadwigi królowej, Kraków 1999; Katedra na Wawelu (1795-1918), Kraków 2000; Tło polityczne dziejów Kościoła katolickiego w Europie Środkowo-Wschodniej (z A. Pankowiczem i P. Natankiem), Kraków 2001; Sztuka sakralna Krakowa w XIX w. (z W. Bałusem, E. Mikołajską i J. Wolańską), Kraków 2004; Katedra na Wawelu po 1918 r., Kraków 2008; G. Bedouelle, Wielka ilustrowana historia Kościoła (ostatni rozdział), Kraków 2008; Karola Wojtyły-Jana Pawła II katedra na Wawelu, Kraków 2009; Św. Jadwiga królowa, Kraków 2012 (z fotografiami M. Markowskiego); Św. Jan Paweł II jako biskup krakowski, Kraków 2020.

² Cudowny wizerunek Matki Bożej Hałnowskiej, Kraków 1992; Umiłowana Pani Wawelska, Kraków 1997; Pamiątka grunwaldzka w bazylice św. Floriana w Krakowie, Kraków 2010; Obraz kapłana. Ks. kanonik Albin Marszałek (1888-1961), Kraków 2010, 75 lat kościoła w Dzianiszu, Kraków 2012.